

має самостійно визначитися, яку систему обліку застосовувати, виходячи з власних потреб та специфіки діяльності. В цілому можна зазначити, що використання системи обліку витрат за видами діяльності надає певні переваги при прийнятті стратегічних рішень, оскільки забезпечує можливість краще зрозуміти повні витрати підприємства у довгостроковій перспективі. В свою чергу, системи обліку на основі прямих витрат та на основі граничних планових витрат більш прийнятні для оперативних рішень, оскільки вони можуть ефективно прогнозувати короткострокові наслідки рішень щодо витрат та продуктів.

Список літератури: 1. *Іванюта П. В., Лугівська О. В.* Управління ресурсами і витратами. – Київ: ЦУЛ, 2010. – 320 с. 2. *Івахненко С. В., Мелих О. В.* Фінансовий контролінг: Методи та інформаційні технології. – Київ: Знання, 2009. – 319 с. 3. *Карпов А. Е.* Постановка и автоматизация управленческого учета, 2008. – 504 с. 4. *Контролінг: Навчальний посібник // Під. ред. Ужви А. М., Костирко А. Г., Шаповалової І. О., Бабич М. М.* – Миколаїв: МДАУ, 2011. – 294 с. 5. *Соколовская Г. А.* Себестоимость продукции в планировании и управлении промышленностью. – М.: Экономика, 1987. – 136 с. 6. *Horvath P.* Controlling. – München: Verlag Franz Vahlen GmbH, 2009. – 11. Auflage. – 840 с. 7. *Johnson T., Kaplan R. S.* Relevance Lost: The Rise and Fall of Management Accounting. – Boston, USA: Harvard Business School Press, 1991. – 269 pp.

Надійшла до редколегії 25. 10. 2012

УДК 338.512

Теоретичні аспекти формування системи управління витратами / Ачкасов А. Є., Гавриш П. О. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – № 56(962). – С. 6–10. – Бібліогр.: 7 назв.

Проанализировано современное состояние управления расходами, область применения и ограничения систем учета. Определены направления улучшения учета и управления расходами на промышленных предприятиях.

Ключевые слова: управление, эффективность, расходы, промышленные предприятия, учет, информация, потребности, факторы.

Present state of cost management, scope and limitations of cost accounting are analyzed. Main directions for further development of cost accounting and cost management in manufacturing are defined.

Keywords: management, efficiency, charges, industrial enterprises, account, information, necessities, factors.

УДК 338.2

Я. І. БЕЛІНСЬКИЙ, викладач, Східноукраїнська філія Міжнародного Соломонового університету, Харків

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПОЛІТИКИ «СЛАБКОЇ ГРИВНІ»

У статті розглянуто вплив режиму валютного курсу на економічні системи, проаналізовано вплив саме валютного курсу на економіку. Зроблена спроба виявити який з режимів валютного курсу найбільш підходить для України.

Ключові слова: валютний курс, слабка гривня, валютна політика, економічні системи.

Вступ. На сьогодні вплив валютного курсу на економіку України ще не достатньо вивчений. В цілому економічна система України може бути розподілена на три великих компоненти: галузі (сегменти) економіки, для яких підсилення національної валюти є вигідним, ті для яких це не вигідно та категорія, на результати діяльності якої зміни у валютному курсі не впливають.

© Я. І. Белінський, 2012

Аналіз останніх досліджень та літератури. Проблемі регулювання валютного курсу у останній час приділяють увагу багато науковців, але жоден з них ще не зміг чітко відповісти на запитання: «Як впливає політика слабкої гривні на економіку країни?».

Вивченню теоретичних і методологічних засад, розробці практичних аспектів реалізації валютної політики держави присвячено наукові праці відомих зарубіжних учених: Дж. Вільямсона, М. Голдстайна, Д. Діллона, М. Домбровські, Дж. М. Кейнса, Х. Колера, Л. Красавиної, С. Фішера, М. Фрідмана, Е. Хансена та інших.

У вітчизняній економічній літературі ці проблеми відображені у працях відомих українських науковців та практиків: О. Береславської, С. Боринця, З. Васильченко, О. Васюренка, В. Гейця, А. Гриценка, О. Дзюблюка, Ф. Журавка, Л. Дмитриченко, С. Корабліна, І. Крючкова. С. Яременка та інших.

Мета досліджень, постановка проблеми. Є необхідність розглянути основні напрями регулювання валютного курсу в нашій державі, визначитись з основними складовими частинами механізму, їх взаємодією та впливом на основні економічні показники розвитку. Визначити, який валютний режим найбільш відповідає вимогам економіки України.

Один з важелів впливу на макроекономічні показники – валютна політика держави, важливу роль у якій відіграє вибір між політикою «слабкої» і «сильної» гривні [1]. Далі наведено прикладну модель причинно-наслідкових зв'язків впровадження політики «слабкої» гривні на території України.

З боку інвестиційної привабливості ця політика призведе до зростання ВВП, поліпшення фінансового стану та притоку інвестицій у країну, з іншого боку, – до часткової дестабілізації економіки: зростання інфляції та страхових запасів. Врешті решт, інвестиції прийдуть до країни, але у меншому обсязі та з більшою процентною ставкою, ніж очікувалось.

Знецінення гривні деформує макроекономічні пропорції: стимулюючи експорт, слабка гривня звужує параметри внутрішнього ринку та девальвує показники вартості робочої сили. Небезпечним є й штучне знецінення фінансових активів суб'єктів ринку, у т.ч. вартісних параметрів основних фондів. За підприємство вартістю у 1 млрд. грн., яке приватизується, за курсу 8 грн./дол. іноземний інвестор має заплатити 125 млн. дол., а якщо послабити гривню до 10 грн./дол. інвестор заплатить 100 млн. дол.

З графіка 1 бачимо, що Україна більше імпортує ніж експортує. З 2005 по 2007 роки спостерігається стабільне збільшення експорту та імпорту. У 2007 ро-

ці розпочалася фінансова криза і для України ця подія відобразилась спадом експорту товарів та збільшенням імпорту.

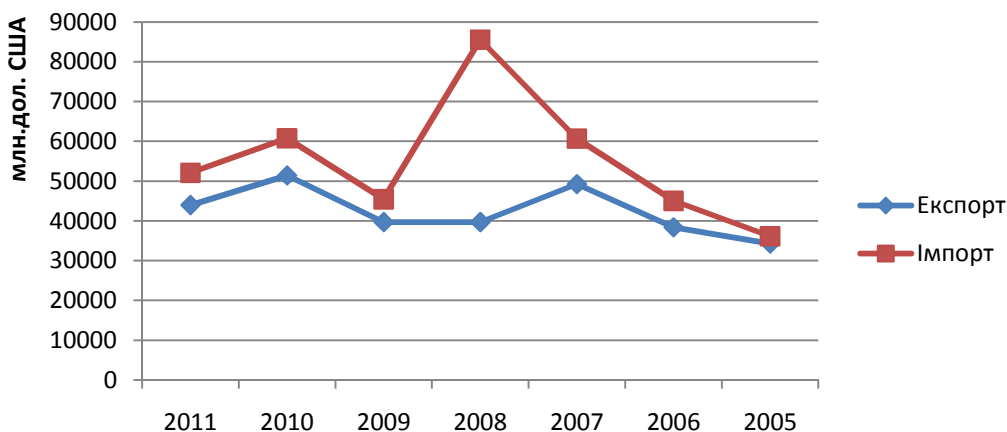

Рис. 1 – Динаміка експорту та імпорту з України 2005 – 2011 роках.

Цю ситуацію чітко видно на графіку у 2008 році, тоді імпорт, досягши свого піку за 2005–2011 роки., склав 85535,31 млн. дол. США, а експорт майже впавши до рівня 2005 року (34286,8 млн. дол. США) склав 39695,7 млн. дол. США [4]. Цю ситуацію пояснює спад виробництва та погіршення економічної ситуації на вітчизняних підприємствах. Починаючи з 2009 року і до кінця 2010 розпочинається збільшення обсягів експорту на імпорту. У 2011 році зменшувалися імпорт та експорт, але, як і у попередні два роки, сальдо не перевищувало 10000 млн. дол. США. На графіках 1 та 2, виявляється певна залежність – з початком стрімкого зростання курсу долара – так само швидко підвищується і імпорт. Хоча повинно бути навпаки: падіння національної валюти сприяє експорту, а не імпорту, як це сталося в Україні на початку 2007 року. Але чому у 2008 році імпорт почав швидко зменшуватись?

Курс дол. США

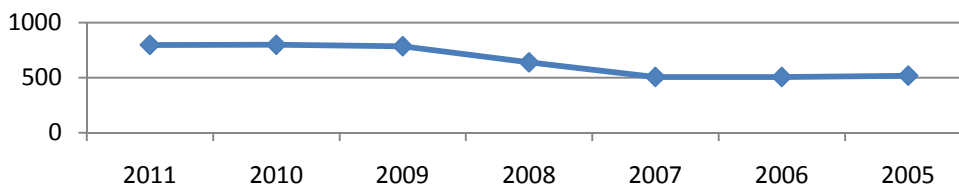

Рис. 2 – Динаміка курсу долара з 2005 по 2011 роки.

Розпочнемо з того, що в Україні найбільшу питому вагу серед експортних галузей займає металургія (близько 40% експорту). З початком фінансової кризи

усі підприємства цієї галузі опинились у ситуації, коли гривня девальвує і це може покращити їх фінансове становище, але і природний газ, який вони використовують у виробництві дорожчає, бо ми його імпортуємо. Крім того 5 лютого 2008 року Україна вступила до СОТ, і багато вітчизняних підприємств збанкрутіли не витримавши конкуренції.

У підсумку відбувається штучне заниження всієї системи вартісних оцінок, які визначають місце України у світовій економіці [2]. Існують і інші вагомні аргументи, які дають підставу розглядати ревальвацію національної валюти як рух у стратегічно перспективному напрямку.

Водночас ревальвація гривні має й зворотні наслідки. Її здійснення має базуватися на комплексних оцінках. Важливо враховувати, насамперед, сучасну економічну ситуацію, пов'язану із вступом України до СОТ. В умовах відкритої глобальної конкуренції практично всі країни світу намагаються захищати внутрішній ринок, стимулювати зовнішню конкурентоспроможність власного виробництва та його експортний потенціал шляхом здешевлення національної валюти.

Висновки. Зараз Україна не в змозі проводити політику «слабкої» чи «сильної» гривні тому, що у кожній з цих політик є свої позитивні та негативні фактори, але оптимальної позиції з цього приводу немає. Є тільки різниця між впливом даної політики на різні галузі, сектори, сегменти, або ж економічні території. Курс валют має багатофакторний вплив на економіку будь якої країни, та ще жоден з економістів не зміг відповісти на запитання – яка ж валютна політика краща. Тому потрібно зробити аналіз впливу валютного режиму у розрізі його впливу на окремі економічні системи, що існують в Україні, та завдяки цьому корегувати валютний курс у той, чи інший час. Цей аналіз надасть нашій державі змогу підтримувати у певний період ті галузі виробництва, яким це буде потрібно та, в свою чергу, підвищить макроекономічні показники.

Список літератури: 1. *Крючкова І.* Макроекономічні наслідки зміцнення гривні // Вісник НБУ. – 2001. – № 9. – С. 7–9. 2. *Журавка Ф.О.* Валютна політика в умовах трансформаційних змін економіки України: Монографія. – Суми: Ділові перспективи; ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 334 с. 3. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]/Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>. 4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 5. Seeking friendlier guards//The Economist. -2006.- Vol.Economist. -2006.- Vol.379, №8473.- P.77.

Надійшла до редколегії 15. 10. 2012

УДК 338.2

Преваги та недоліки політики «слабкої гривні» / Белінський Я. І. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012. – № 56(962). – С. 10–14. – Бібліогр.: 5 назв.

В статье рассматривается влияние валютного курса на экономические системы, проанализировано влияние самого валютного курса на экономику. Сделана попытка выявить, какой из режимов валютного курса является наиболее подходящим для Украины.

Ключевые слова: валютный курс, слабая гривна, валютная политика, экономические системы.

In this article the influence of the currency exchange rate to economic system and the influence of the exchange rate to the economy are examined. Author has attempted to identify which of the exchange rate regimes is the most appropriate to Ukraine.

Keywords: exchange rate, soft currency, monetary policy, economic systems.

УДК 336.663

Б 722

Н. В. БОБКОВА, соискатель, Старооскольский технологический институт,
Э. А. КАРПОВ, канд. экон. наук, проф., Старооскольский технологический институт.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ОВЕРТРЕЙДИНГА ПРЕДПРИЯТИЯ С ПОМОЩЬЮ МЕТОДА АЛЬТМАНА

Целью данного исследования является проецирование метода Альтмана на процесс анализа финансового состояния предприятия при выявлении овертрейдинга, определение целесообразности применения данного метода для оценки стадии вхождения предприятия в овертрейдинг.

Ключевые слова: анализ финансового состояния предприятия, метод Альтмана, овертрейдинг.

Введение. Овертрейдинг – это состояние предприятия, когда оно имеет недостаточно оборотного капитала для поддержания большого объема продаж. Даже функционируя внешне прибыльно, компания имеет серьезные проблемы с ликвидностью и нуждается в кредитовании, чтобы выжить. Основными признаками овертрейдинга являются: быстрое увеличение товарооборота, стоимости оборотных и, возможно, фиксированных активов (основных средств); незначительное увеличение (или отсутствие такового) собственного капитала компании. Дополнительный прирост активов финансируется за счет кредитов [2, 6].

Цель исследования. Овертрейдинг не возникает неожиданно, чаще всего компания сталкивается с проблемой ликвидности постепенно, но он может привести к банкротству. Вовремя обратив внимание на нехватку ресурсов, на периодически повторяющиеся кассовые разрывы, рост их объемов и сложности в процессе выхода из рискованных ситуаций, овертрейдинга можно избежать.

Единая методика определения состояния овертрейдинга в настоящее время не разработана, многие компании и инвесторы применяют известные методы